

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Stavr. Dr. GH. CIUHANDU

ABONAMENTE:
Pentru 1 an . . . lei 300
Pentru 6 luni . . . lei 150

Revenirea Școlii normale din Arad — și încă ceva.

În istoria culturală a eparhiei Aradului, 15 Septembrie din acest an va trebui să fie înregistrat ca o zi de bucurie și început de bune nădejdi. Atunci adică s'a deschis anul școlar la Școala normală „Dimitrie Țichindeal“, de aici, ca institut revenit în legături și mai deaproape cu Biserica.

Obștea românească, și mai ales cea din aceste părți, o știe prea bine, că aici, în Arad, s'a înființat încă înainte de deschiderea Institutului teologic o Școală „preparandială“, sau normală după limbajul de azi, împodobită de atunci cu un frumos trecut cultural-național românesc și cu vrednici dascăli, trecuți și în istoria militantismului românesc pentru cultură și pentru drepturi politice-naționale românești. La 1912, sub un aprig guvern unghuresc și cu asistența fișpanului de atunci, care reprezintă și pe ministrul ungar al Cultelor și Instrucției publice, Școala normală arădană și-a serbat un centenar de viață și de frământări în slujba pregătitoare pentru biruința, de peste câțiva ani numai, a idealului nostru național. Stăpânitorii zilei de atunci au trebuit să recunoască, din prilejul jubileului, vrednicia acestei Școli în slujba culturii generale și'n cea a neamului românesc mai ales. Deci Școala dăduse, din toate punctele de vedere, probele necesare, că *poate trăi*, că are *tot dreptul la viață* și că se afirmă *că vrednicie*.

Nu peste mult însă — când, de pe urma realizării idealului politic național, pe unii i-a robit elanul național și i-a covârșit nădejdea că prosperarea culturii naționale va fi mai bine asigurată sub oblăduirea exclusivă a Statului, iar alții pentru alte socoteli mărunte au solicitat stațificarea școalelor noastre confesionale, — eparhia Aradului a fost împinsă, peste voia multora din noi, în spre un aranjament, numit *acord de fuzionarea* Școlii preparandiale a eparhiei, cu Școala normală de Stat, existentă aici. Con-

dițiile, cari garantau o ingerință și-o colaborare din partea autorității bisericești eparhiale, însă, nu au fost respectate. Pricina, nu era într'atăta neîncrederea cătră autoritatea bisericească eparhială, pe cât *sensibilitățile etatiste*, ale celorce nu vedeau cu ochi buni Școala confesională în general, și *oscilația dela guvern la guvern* — din câte s'au perândat dela 1926 încoaci — în cece privește forma în care avea să stabilească regimul Școlii, în raport cu Biserica.

De aceea au trebuit depuse nesfârșite stăruinți pentru a se observa condițiile admise odată de Ministeriu, ca și pentru respectarea, *prin convenite consecinți reale*, a caracterului „ortodox“, recunoscut școlii sub regimul prezidat de d. N. Iorga (1931).

De atunci și până de curând autoritatea eparhială — prin P. S. Episcopi de până aci, prin Consiliul eparhial și prin Adunarea eparhială — a solicitat, neconținut, la Guvernele Țării: să cază de acord pentru lămurirea deplină a situației, ca și pentru creierea unor stări de colaborare reală și serioasă între Biserica și Stat, pentru educația fiitorilor învățători. Da, mai ales, dupăce, *deoparte*, în aceste părți — din cari nu perise tradiția dascălilor legați de altarele și stranele noastre, — se iveau tot mai pronunțate nemulțumiri în popor, din pricina înstrăinării Școlii de cătră Biserica și, de *alta parte*, în aceeași vreme, altor eparhii, eterodoxe chiar, li se acordase favorul unui regim școlar-cultural pe dinafară de rigorile etatiste și etafisante.

Am făcut aceste constatări, mai mult pentru considerații istorice, de a se ști două lucruri: că eparhia Aradului n'a stat cu mâinile în sin în fața stărilor schițate mai sus; și că dacă — prin înalta înțelegere și determinanta dorință ale Majestății Sale Regelui, s'au creat cadre noi învățământului secundar și profesional —, își va fi avut și eparhia Aradului, prin

repetitele sale stăruințe în chestia școalei sale normale, o mică părticică măcar de contribuție.

În definitiv — ceea ce vrem în special să subliniem, de altfel, pe dreptate aci — nici nu e vorba numai de cazul Școalei noastre, ci de o nouă politică deplin înțelegătoare, a Statului român, în două direcții deodată: Nu numai de a reda, prin noile două Decrete-legi, Bisericii ortodoxe ardelenice — împrejmuită de minorități etnice și religioase, mai bine înzestrate ca ea sub raport material și școlar — posibilități de afirmare culturală, pe cari le-a mai slujit până decurând, adică de a avea fiecare eparhie câte o Școală normală și câte un liceu confesional, pentru educația viitorilor săui preoți, — ci e vorba, după cât pricepem noi lucrurile, de a reda și Bisericii ortodoxe române din celelalte provincii, în special Vechiului Regat bisericesc, aceleași posibilități, pentru a-și relua tradiția școlară-culturală, frântă în două, de un veac încoace, de guvernele de inspirație liberală și masonică...

Dar nu e vremea recriminărilor fără de folos. Ci e ceasul bucuriei de un covârșitor triumf cultural, care, însă aduce Bisericii ortodoxe române, în întregimea ei, obligații culturale nespuse de grele, cari trebuiesc îndeplinite, cu aceeași stăruință și cu aceeași credincioșie curată, ca slugirea datorită Altarelor Credinței.

Iată, încotro ne mână — cu gândul și cu grija de fapta ce va trebui realizată zi de zi, de către cei din slujba culturală a Bisericii — cazul, bine rezolvat, al Școalei normale dela Arad, care așa de mult interesează viața românească și populația românească din acest ținut.

„Ortodoxie și Etnocrație“

De D. Tudor.

Este titlul unui nou volum de eseuri, — nu de mult timp adunate într'un mănunchiu, din revistele „Gândirea“ și „Sfarmă-Piatră“, — ale marelui vizionar, Nichifor Crainic.

Personalitatea uriașe, cât un munte ce-și pierde vârful în negura norilor, a marelui cugetător naționalist și ortodox, Nichifor Crainic, e îndeobște cunoscută și admirată. Profesor de mistică religioasă la Facultatea de Teologie din București, cântăreț nostalgic al șesurilor natale, mare ziarist, cugetător profund ortodox, doctrinar prin excelență al naționalismului cu adevărat „pozitiv și constructiv“, creator și dirigitor al curentului „gândirist“ în literatura română, iată într'o lapidară sinteză personalitatea lucidului vizionar. Și, această personalitate cu adevărat epocală, ce se revarsă darnic și tumultuos, în scris și în vorbă înaripată, umple cu imensitatea darniciei ei întreaga spiritualitate românească de după războiu. — Din darnica ei revărsare în scris a ieșit și noul volum ce poartă, lapidar, titlul de „Ortodoxie și Etnocrație“.

Schimbări în centrul Eparhiei

Incepând din primăvara acestui an și până în prag de toamnă, eparhia Aradului s'a resimțit de mari schimbări, în mai multe posturi de căpetenie în Administrația eparhială, mai întâi, și după aceea, la Academia teologică.

Dela 1 Aprilie adică a fost trecut la pensie, pentru limita de vârstă și de serviciu, pâr. consilier referent dela Secția economică, P. C. Sa protopopul Dimitrie Muscan, iar dela 1 Iulie, pentru aceleași motive, consilierul referent dela Secția administrativă-bisericască, I. P. C. Sa iconomul stavrofor Mihai Păcățianu (pentru a nu mai face mențiune nouă, mai de aproape, despre decesul revizorului eparhial, protopopul Ioan Georgia, despre care am scris deja).

Iar din serviciul Academiei teologice, ies, dela începutul anului școlar curent, din aceleași motive, indicate mai sus, și trec în pensie: d. Atanasiu Lipovan, profesor de cântare bisericască, I. P. Cuv. Sa arhimandritul profesor Dr. Iustin I. Suciu și I. P. C. Sa iconomul stavrofor Dr. Teodor Botiș, profesor și rectorul aceleiași Academii.

Pornind dela datoria de cronicari, ca și dintr'un sentiment de obligație morală către ceice și-au dat obolul muncii lor stăruitoare în slujba sfintei Biserici printr'o serie așa de lungă de ani și de decenii chiar, relevăm în acest chip despărțirea celor numiți mai sus cu numele, de serviciile lor de până aci, căroro li-au dat tot ce au avut mai bun în sufletul lor. În ședințele de Adunare eparhială,

Noul volum se găsește pe aceeași linie de înaltă simțire și curată gândire românească și ortodoxă, a „Calendarului“, „Gândirii“, precum și a fermecătoarelor perle din „Puncte cardinale în haos“, pe cari le completează cu noi probleme de spiritualitate și cultură românească. Noutatea lui constă, mai ales, din partea ultimă, unde cugetătorul politic, „pentru a delimita naționalismul adevărat față de falsul naționalism; pentru a-i deschide un orizont limpede dincolo de persoane; pentru a-i crea un teren obiectiv de solidarizare unanimă“¹⁾ a alcătuit un program de așezare a nației românești pe făgașul destinelor ei istorice și naționale, așa numitul „program al statului etnocratic“. De altfel osatura întregului volum o constituie tocmai acest program.

Cugetarea profundă a D-lui profesor Nichifor Crainic se împletește în acest volum din câteva idei de bază, predominante fiind cele de „Ortodoxie“ și „Etnocrație“, la care se mai adaogă, ca ceva inerent, „corporatismul“, ca mijloc de realizare faptică a etnocratiei. Să luăm pe rând aceste idei de bază și să vedem: cum se definesc ele în cugetul autorului?

¹⁾ Sfarmă-Piatră. An. III. Nr. 76.

ca și în cele ale Consiliului eparhial, în cari s'a raportat și luat act de aceste încetări de servicii bisericești, Prea Sfinția Sa Părintele Episcop — cel mai indicat și mai competent în chestie — a rostit cuvinte de calde aprecieri și de mulțumiri cătră ceice i-au fost credincioși colaboratori și slugitori Bisericii.

Așa s'a făcut, mai deaproape, de ex. în cazul consilierilor referenți eparhiali amintiți, din prilejul Adunării eparhiale și în numele ei. Iar din ședința de Consiliu plenar, ținută Sâmbătă în 10 Septembrie, P. Sf. Sa Părintele Episcop a exprimat aceleași calde mulțumiri, pentru serviciile prestate la Academia teologică.

Cu aceasta, s'a deschis problema succesiunilor, cum am spune-o; ceeace, în parte, implică și unele dificultăți. Adevărat că, în cât privește vacanțele provocate în Administrația eparhială centrală, la Secția adm.-bis. a fost ales P. C. Sa protopopul Radnei, Procopiu Givulescu, om și cu carte (fost profesor secundar) și cu multă experiență bisericească (fusesse pe vremuri, și referent ajutător, la aceeași secție). Iar la Secția economică s'a lăsat întreagă sarcina celui de al doilea referent de secție, pâr. protopop S. Tr. Seculin, om în puterea bărbăției. Pentru Academia teologică, încă, deasemenea, se vor găsi soluții și candidați potriviți, deși, peste tot, pentru formarea unei „sucrescențe” — cum spunem noi — bisericești, nu s'a depus în ultimele două decenii cuvenitul maxim de grije și de jertfe, de

pe urma cărora s'avem — prin *inițiativa* și prin *designarea* din partea cârmuirii eparhiale — o pleiadă formată pentru serviciile mai alese, bisericești, din centru ca și din eparhie.

Nu facem o critică, ci numai o constatare, pornită din cea mai bună credință și gând de a vedea prosperând sfânta Biserică și eparhia, prin cultul mai deosebit al Științei teologice și al grijei de viitor, de a nu se zice, ca în Evanghelie — într'o măsură oarecare — „Doamne, nu am om..”

Scriem, deci, aceste șire, în cinstea și de despărțirea celorce, prin pensionare, au ajuns la bine meritata odihnă, care, de sigur, le va oferi timp și prilej de meditații și de colaborare pe alte baze cu instituțiile de cari s'au despărțit numai fizicește. Dar scriem și cu gândul și nădejdea că, totuși, Dumnezeu va ajuta factorilor eparhiali răspunzători, să găsească oameni întregi pentru serviciile primare, vacante, cari vor reclama, pentru viitor, maxim de aptitudini și de râvnă, fără de cari nu se poate ajunge la rezultate mai remarcabile.

„Izvoarele Ortodoxiei”

Cu acest titlu, de imprumut și așa de sugestiv, am publicat, în numărul trecut, articolul P. C. Sale Părintelui Florea Codreanu. De data aceasta, pentru a informa mai în concret pe cetitori — în afară de ceeace avem noi de a spune, în cauză, printr'un articol separat —

Ortodoxia — al cărei conținut dogmatic îl cristalizează așa de frumos în eseu cu titlul „Ortodoxie” —, este „Concepția noastră de viață”; și când enunță acest adevăr nu înțelege altceva, „decât că Iisus Hristos e modelul universal al vieții în Dumnezeu” (pag. 51). Ecumenică în spirit, „în doctrină, în constituția ierarhică și în disciplină. Ortodoxia e națională în modul de a administra elementul ecumenic”. Ea e un fel de solidaritate universală în spirit. Dar această solidaritate universală în spirit nu distruge deloc particularismul formelor naturale, pe care îl îmbracă viața în infinita ei varietate, nu distruge națiunile. Cu alte cuvinte, ortodoxia nu este antinațională. Căci, națiunea fiind o unitate variată a naturii create, fiind deci opera creației dumnezeiești, nu poate fi nicidecum incompatibilă cu ortodoxia; și nici invers, ortodoxia nu poate fi incompatibilă cu națiunea, — cum caută să susțină Dl. Rădulescu Motru, în cartea D-sale „Românismul”. „Dacă admitem că universalitatea spirituală a ortodoxiei preînde uniformizarea în domeniul natural al fapturilor, ar trebui să credem, că Dumnezeu, care a creat lumea în varietate și a dotat cu capacitate deosebită fiecare lucru, s'ar întoarce acum împotriva zidirii sale”, observă pe bună dreptate cugetătorul ortodox.

Acest principiu specific ortodoxiei, de a uni națiunile pe plan spiritual, dar de a respecta fiecareia

din ele rostul ei aparte în ordinea naturală, se observă clar și în organizația ei pământească. „Ecumenică în spirit, ea e particulară sau națională în forma de organizare. E autocefală în administrație și universală în dogmă și aspirație”. Și acest principiu, „de a distinge pentru a uni”, nu este nicidecum o degradare a ortodoxiei, ci o splendidă realizare a cuvintelor dumnezeiescului Apostol al neamurilor: „M'am făcut tuturor toate ca pe toți să-i dobândesc”.

Privită în sânul neamului românesc, ortodoxia este piatra unghiulară a existenței lui în decursul veacurilor. Ea este tot atât de actuală și necesară dezvoltării nației românești, ca și până aci. Nu poate fi lăpădată din noua spiritualitate românească, sub vânt de a fi anacronică, cum se străduiesc să o dovediască unii, — ci, la flacăra ei eternă, trebuie să fie călitate generațiile de tineri, pentruca să devină cu adevărat eroi ai neamului și mucenici ai credinței.

Este o cugetare cum nu se poate exprima mai limpede și mai plină de duh ortodox!

Cât privește celelalte două idei de bază, etnocrație și corporatism, autorul le consideră ca modalități, de organizare a statului român, pentruca în toate ramurile vieții lui să se asigure primatul neamului românesc.

aflăm de bine să reproducem, în atenția Cuceritorilor Preoți, un prospect și o serie de opere, pe cari are de gând „*Librăria Teologică*” (Str. 11 Iunie Nr. 12, București VI) să le publice.

PROSPECT

„*Librăria Teologică*” înțelege să pornească la înfăptuirea unei opere, care să însemne cu adevărat epocă în viața culturală a Bisericii și a Neamului românesc.

Ea începe editarea colecției „*Izvoarele Ortodoxiei*”, cu alte cuvinte traducerea și tipărirea celor mai de seamă opere ale Sfinților Părinți și Scriitorii Bisericești.

„*Librăria Teologică*” a întocmit un plan de editare pe o perioadă de cinci ani, cuprinzând 60 de volume din cele mai reprezentative scrieri ale gândirii creștine din primele opt veacuri. Potrivit acestui plan, „*Librăria Teologică*” va edita câte un volum pe lună, format 19×12, de 280—320 pagini.

Pentru traducerea acestor opere „*Librăria Teologică*” a angajat pe cei mai buni teologi cunoscători desăvârșiți ai limbii Sfinților Părinți.

S'a spus mereu despre cărțile teologice că sânt scumpe. „*Librăria Teologică*” înțelege să aducă și aici o înolre, deoarece prețul unui volum pe hârtie bună și cu copertă frumoasă va fi numai de 50 de lei.

Operele din colecția „*Izvoarele Ortodoxiei*” nu se vor vinde cu volumul și nu se vor desface prin librării, ci numai prin subscrierile anuale de 600 lei (50×12) făcute la „*Librăria Teologică*”.

„*Librăria Teologică*”, socotind că nu toți doriitorii de a avea colecția „*Izvoarele Ortodoxiei*” ar putea să achite integral și anticipat suma de 600 de lei, costul celor 12 volume, care vor apărea într'un an, s'a gândit să înlesnească achitarea acestei sume prin rate și anume:

în șase rate de 100 lei.

în trei rate de 200 lei.

Statul român fiind organizarea dinamică a națiunii române, care l-a întemeiat și i-a păstrat ființa în decursul vremii, trebuie să se dezvolte potrivit aspirațiilor firești ale acestei națiuni, dând posibilitate a esteia să-și afirme dreptul ei de proprietate exclusivă asupra pământului ce-l deține „din negura maiestruoasă a miturilor”, precum și voința de continuitate în acest loc. Dar acest lucru nu l-a putut realiza un stat român condus după principiile eronate ale democrației. Cum se va realiza el atunci? Printr'un nou tip de organizare a vieții obștești, pe baze etnografice și corporatiste!

Ce este etnografia? Autorul o definește ca fiind voința „politică a rasei autohtone, de a face din stat expresia proprietăților ei și organul misiunii ei în lume”. Opusă democrației, ea afirmă și realizează în faptă adevărul, că neamul românesc este stăpânul exclusiv al gliei strămoșești. Străinii n'au nici un drept asupra ei. Având acest drept exclusiv, el singur poate dispune de bogățiile pământului ce-l stăpânește, așa după cum interesele lui vitale o cer.

Scopul etnografiei este „asigurarea dominației elementului autohton în toate ramurile de activitate și de creație” ale statului român. Pentru a și atinge acest scop etnografia nu se poate întemeia pe teoria peri-

în două rate de 300 lei.

începând odată cu trimiterea cererii de subscriere.

Din alăturatul plan de editare, ca și din condițiunile exterem și avantajoase, pe care le face „*Librăria Teologică*” își poate da seama oricine că scopul editurii nu este un scop material, ci unul cu totul superior, de a servi Biserica și Neamul, și de a da puțință la cât mai mulți să se adape direct la izvoarele Ortodoxiei.

„*Librăria Teologică*” crede că va găsi înțelegere deplină în opera înaltă, pe care voește s'o înfăptuiască, și că se vor găsi cât mai mulți subscriitorii, întru cât înfăptuirea operelor în condițiunile de mai sus este în strânsă legătură cu un număr cât mai mare de subscriitorii.

De aceea apelează la toți cei cari au adevărată dragostă pentru nesecata comoară a gândirii ortodoxe, ca, după ce consultă planul de lucru alăturat, să completeze cererea de subscriere din prezentul Buletin, notând condițiunile de subscriere, pe care le găsește mai convenabile, să detașeze apoi cererea, s'o îndoiască, să-i pună mărci poștale și să o trimită „*Librăria Teologică*”, București VI, Str. 11 Iunie Nr. 12.

„*Librăria Teologică*” editează în primul an, cu începere din luna Septembrie 1938 următoarele opere:

1. Sf. Ioan Damaschin: *Dogmatica*.
2. Sf. Vasile cel Mare: *Comentar la Psalmi*.
3. Ioan Hrisostom: *Cuvântări la praznicile împărătești*.
4. Sf. Iustin Martirul: *Dialogul cu iudeul Trifon*.
5. Ioan Mosha: *Limonariu*.
6. Sf. Atanasie cel Mare: *Viața sfântului Antonie. Apologia către împăratul Constantin. Apologia despre fuga sa. Patru epistole către Serapion. Epistola către Ortisie. Epistola către Amonie*.
- 7—8. Sf. Ioan Hrisostom: *Comentar la sfânta Evanghelle după Matei*.
9. Nil, Lucrări ascetice și mistice: *Carte ascetică. Despre virtutul și viții. Despre rugăciune Cugetări duhovnicești*.
10. Clement Alexandrinul: *Pedagogul*.

mată a claselor, pentru că ele însemnează războiul de nimicire între părțile alcătuitoare ale națiunii. Ea se întemeiază pe profesii organizate corporativ. Nu însă un corporatism importat de aiurea, ci un corporatism rectificat după necesitățile țării noastre. În România majoritatea profesiunilor fiind împetritate cu elemente străine, o aplicare a corporatismului, fără a ține seama de elementul etnic, „ar aduce cu sine consacrarea dominației străine asupra patrimoniului autohton”. Deaceea la noi „nu poate fi vorba decât de un corporatism etnocratic, adică de un corporatism rectificat după principiul proporționalității numerice, după criteriul etnic”. Numai un astfel de corporatism poate realiza în faptă, în țara noastră, scopul etnografiei, „asigurarea dominației elementului autohton în toate ramurile de activitate și de creație” a României.

Acestea sunt ideile de bază, — succint expuse aci, — din cari se împletește cugetarea profundă a d-lui Profesor Nichifor Crainic, în volumul „*Ortodoxie și Etnografie*”. Desigur, că despre însemnătatea lui se va vorbi încă multă vreme. Un fapt concludent se va impune însă tuturor scrutațiilor acestei cărți: alături de „Puncte cardinale în haos”, el constituie dreptarul orientării nației românești pe făgașul destinului ei istorice!

11. Sf. Grigore din Nazianz: *Cinci cuvântări teologice. Cuvântări la praznice împărătești.*

12. Sf. Grigorie al Nisei: *Comentar la Cântarea Cântărilor.*

Cum nu toți preoștii au primit buletinul „*Librării Teologice*”, indicăm aci, că cererea de subscriere trebuie să cuprindă:

1. Declarația de subscriere,
2. În ce rate va plăti abonamentul,
3. Adresa completă și scrisă citeț.

Cererea de subscriere se trimite pe adresa arătată a „*Librării Teologice*”.

Anuarul Academiei Teologice din Sibiu

A fost trimis, și astăzi, redacției acestui organ, — ca și în anul trecut, când am făcut convenită mențiune despre acest fel de publicație școlară, care continuă să apară, la Sibiu, cu regularitatea obișnuită în trecut la noi, de încheierea anului școlar, adică la dimitea studenților din legăturile anului școlar.

Anuarul de acum, de 91 pagini, — pe lângă datele pur oficiale și statistice despre școală, profesori și studenți — are, la partea introductivă, două studii serioase și temeinice, din condeele a doi profesori, Pr. Spiridon Căndea: *Pastorația în familie* (pag. 5-47) și Dr. Nicolae Terchila: *Educația creștinească* (48-64). Amândouă temele, de mare actualitate și importanță și cuprinzând bun material care să însoțească, pe un absolvent de teologie mai ales, la despărțirea de școală, cu o traistă plină de merinde de la dascălii săi, pentru viața pastorală. Iar la urmă (pag 73-91) scrie absolventul de teologie Petru Bradea despre „*Jerifa ca temele a marilor realizări*”.

Frunzărind acest anuar, ni-am reamintit că și la Arad apăreau, odinioară, anuarele școlilor eparhiale la sfârșit de an școlar.

Și anuarele noastre arădane, mai vechi, aveau, în vremea institutelor eparhiale comune, cuprins mai bogat, pe lângă regularitatea cu care ieșeau din tipar. De o serie de ani încoace însă Academia teologică a imitat obișnuința școalelor de Stat, de a scoate anuare mai târziu și cuprinzând uneori numai date rigide școlare.

Nu ne putem, împrieteni cu această obișnuință, în care vedem diminuarea unei bune tradiții — păstrată și dezvoltată, cum văzurăm, la Academia teologică din Sibiu.

Nu scriem aceste rânduri cu nici-un gând rău; și nici nu exclusiv din propriu imbold, ci pentru a satisface și dorinți din afară.

Căci, repetăm: e vorba de înzestrarea, de despărțire, a studenților an de an, cu o merind e teologică și culturală, *pilduitoare și hrănitoare*, din partea părinților lor duhovnicești celor mai apropiați.

Pastoralele și Circulările lui Andrei Șaguna

Dintre publicațiunile apărute în Tipografia arhidiecezană dela Sibiu, cea mai prețioasă și mai evocatoare e voluminoasa ediție a „*Scrisorilor pastorale și Circularelor fericitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei*”.

Prin această lucrare revine amintirea marelui Ierarh, precum și stările jalnice, în cari se găsea Biserica și Clerul ei, precum și strădaniile, pe cari le-a depus dânsul într-o viață de neîntrecută luptă, ca să prefacă Biserica într-o fortăreață a libertății, a disciplinei și un laborator al progresului spiritual, moral, cultural și național.

Cartea e oglindirea vieții și activității marelui Ierarh. Ea ne ajută să străbatem căile de popas, pe cari Șaguna le-a deschis, în folosul Bisericii și a slugitorilor ei. E o carte, care închide un mare suflet. Plasată în fiecare parohie sufletul dintr'ansa va schimba pe slugitorii de azi să pornească la apostolat în duhul marelui Ierarh, cu nădejde în biruința adevărului Evangheliei și cu binecuvântarea aceluia, care așteaptă, ca via Domnului, pe care cu atâta râvnă și sfânt entuziasm a cultivat-o, să o vadă înflorind și rodind rodurile vieții nepieritoare.

Este și o mare satisfacție, că Tipografia, înființată și dăruită Arhiepiscopiei de fericitul Ierarh, a rețipărit și a dat Clerului și poporului acest prețios dar.

Vestim în acest chip, deosebit de o simplă înregistrare bibliografică, apariția acestei lucrări, recomandându-o în deosebita atenție cititorilor, ca și bibliotecilor protopopești și parohiale.

Se poate procura prin Librăria Diecezană.

Despre ce să predicăm?

25 Septembrie Duminică XVIII după Rusalii. (Luca 5,1-11). Pornind dela cuvintele apostolului Petru: „după cuvântul tău voi arunca mreaja” și mai ales urmărind rezultatul acestei încrederi necondiționate a lui Petru, vom vorbi despre încrederea pe care tot creștinul trebuie să o aibă în Dumnezeu.

Una dintre înfățișurile ateismului cotidian, este practica de a nu recunoaște pe Dumnezeu în toate împrejurările și manifestările vieții. Totuși și binele și răul — deși în chip deosebit — sunt dela Dumnezeu, fie ca binecuvântare, fie ca încercare, iar adevărata înțelepciune a vieții constă tocmai în a vedea voia și mâna lui Dumnezeu în toate, chiar și în dureri, în umiliri, în insuccese, în neplăceri și necazuri, lăsându-ne conduși de El, răzîmându-ne cu încredere în mâna Lui cea tare, în brațul Lui cel preainalt.

La orice ne trimite Dumnezeu, nu trebuie să ne răsvrătim, ci cuvântul nostru să fie; „da, Doamne fie voia ta”. (Mat. 6₁₀). Numai acest fel de cugetare ne va putea da adevărata fericire și pace cu Dumnezeu și în Dumnezeu.

În primejdioasele încercări ce vin asupra-ne, nu este permis să desnădejduim. Dumnezeu nu lasă niciodată ca cineva să fie încercat peste puterile lui. (I. Cor. 10₁₃). În asemenea cazuri, gândul nostru să-l îndreptăm plin de nădejde către Dumnezeu, care ne va ajuta. (Ps. 69). Chiar dacă ai căzut, nelipindu-te cu toată încrederea de Dumnezeu și nelăsând voia ta să conlucre cu darul lui Dumnezeu, nici atunci nu trebuie să te lași stăpânit de păcatul aducător de moarte al desnădejdiei. Privește cu încredere la celce — ca odinioară șarpele de aramă în pustie — este atârnat pe lemnul crucii, căci El vindecă orice mușcătură veninoasă a păcatului.

A cădea nu este atât de primejdios, decât a nu te mai putea ridica. Dacă ai căzut deci, caută să te ridici fără întârziere, având încredere neclintită în Dumnezeu ca și Petru și ca și David (Ps. 22).

Bibliografie.

Nichifor Crainic: *Ortodoxie și Etnocrație*, cu o anexă: Programul Statului etnocratic. Editura „Cuvântul”. București.

Are 312 pagini. Prețul 80 Lei.

Iată o seamă de date secl despre o carte plină de viață, cum este și autorul ei. Cine e d. Nichifor Crainic, nu e nevoie să spunem cititorilor noștri. Despre cartea sa mai nouă, însă, adăugăm la alt loc o dare de seamă. Avem cele mai calde cuvinte pentru autor și operă, pe care o recomandăm cititorilor noștri. Se găsește și la Librăria noastră Diecezană, cu 80 Lei exemplarul.

Reviste

Insemnări creștine, revistă de orientări pastorale și misionare. Anul I. No. 1. pe lunile Martie — Aprilie. Are 62 de pagini. Apare cu binecuvântarea **P. S. Tit episcopul Hotinului**, sub direcția unui comitet de 13 preoți, având redactor pe C. Sa Diaconul Dimitrie Bejan. Cuprinde următoarele studii și articole: **P. Sf. Tit:** Casiana Melodul, distinsa poetă religioasă din veacul al IX; pr. prof. Toma Gh. rasimescu: Rătăcirii sectari merg în focul cel vecinic; pr. Consilier Dim. Balaur: Legătura dintre cler și popor; ***: Sui-ba de înviere a părintelui Modest; pr. Gr. Comendat: Preotul și superstițiile; pr. I. Filichin: Tineretul nostru; Documente, de pr. D. Balaur. Urmează: Cronică internă; cronică eparhiei Hotinului; Cronică externă, recenzii, bibliografie.

Remarcăm apariția acestei noi reviste bisericesti, fiind bucuroși de schimbul cu ea. Am fi și mai bucuroși, dacă — alături de admirabila revistă misionară „Misionarul” dela Chișinău, care încă află intrare în eparhia Aradului — am ști, că și aceste „Insemnări creștine” ar găsi cititori la noi. Între altele, pentru a profita de experiențele pastorale din celalalt capăt de Țară și Biserica românească, mai ales după ce la noi, de mulți ani, nu se mai țin conferințe pastorale.

Revista în chestiune se obține pe lângă abonament anual de Lei 100. În acest scop, dăm adresa în cauză: P. C. Pr. Petre Țurcanu, Bălți, Biserica Sf. Nicolae.

Adăugăm că, în cursul vremii, am primit și Nr. 2 din această revistă. Cuprinsul ei ne întărește și mai mult în tot ce am spus, mai sus, din prilejul apariției pr mului număr.

Cronică

Monopolizarea Abecedarului a fost anunțat nu de mult, iar acum e un fapt împlinit din partea Ministerului Educației naționale. Peste tot cartea de școală, a cărei trecere în mii și mii de exemplare era sigură și în țara noastră, era prea scumpă. O știam noi, părinții — mai ales cei cu câte trei și patru copii deodată în școala secundară — prea bine: ce rubrică doboritoare era înzestrarea, de an școlar, cu manu-

alele necesare. Povara aceasta era și mai simțită pentru nesfârșitul număr al părinților cu copii avizați la Abecedar, — scump și acesta pentru a face foarte rentabilă editarea de asemenea manuale... Dar acum, printr'o măsură ce vine la timp suprem, s'a început de unde trebuia — operația de îndreptarea lucrurilor în folosul generalizării cunoștinței de carte românească. Domnului Armand Călinescu, ministrului Educației naționale, i-se aduc binemeritate cuvinte, de laudă și de mulțumiri pentru că, dăruind copilului Abecedarul pe un preț bagatel redus dela 40 la 15 Lei, a săvârșit o mare operă de cultură generală.

Putem nădăjdui, că d. ministru va merge și mai departe, până unde trebuie?

Vechea Preparandie arădană, „fuzionată” cu Școala normală a Statului, a revenit în legături mai de aproape cu Biserica, de pe urma noului Decret-lege, ce a fost publicat.

Chestiunea aceasta o semnalăm mai de aproape în articolul nostru prim din numărul de față. Aci, atâta numai adăugăm, că anul școlar, sub nou regim, al acestei școale, a fost deschis în 15 Sept., deodată cu celelalte școale secundare și profesionale din loc. Din acest prilej, P. Sf. Sa a delegat, la fiecare școală, câte-un preot — unde nu ajungea catihetul școalei, — încredințându-l cu săvârșirea actului religios.

La Școala normală, unde a fost trimis Părintele consilier-referent cultural, inaugurarea anului școlar s'a făcut pe lângă sublinierea evenimentului că Școala revine la sânul Bisericii-mame, spre obștească bucurie și folos. Cuvântul ocazional al trimisului eparhial îl vom publica într'un număr apropiat.

Informațiuni

Biserica din Glogovaș, a obținut, dela Primăria comunală, prin bunăvoința dlui Vasile Bălan, notar acolo, frumoasa sumă de 15.000 Lei, pentru a sporii fondul de pictură a bisericii. Fapta se laudă dela sine. Mulțumirile comunei bisericesti sunt bine meritate.

Biserica din Chelmac, a primit, dela d-na Dr. S. S. Dămian din Arad, str. Consistorului No. 16, ca dar, un frumos acoperământ pentru tetrapod, în preț de 1500 Lei, și un Liturghier ediția sf. Sinod în preț de 500 Lei. Deasemenea mai mulți enoriași din Chelmac au contribuit, cu suma de 2260 Lei din care sumă s'a renovat o veche evangheliu, ferecată în aur și argint, cu prețul 1800 Lei, iar pentru restul de 460 Lei s'a cumpărat pentru stranele bisericesti două Antologhioane. Dăruitorii merită toată lauda.

† Văd. Preoteasă Emilia Grozescu din Băntanla a încetat din viață, la casa părintească din S.

Nicolaul-mare, unde se retrăsese dela o vreme. A fost cunoscută pentru bunătatea sufletească, de pe urma căreia nici un sărac n'a ieșit nemulțumit și nemângăiat, din casa ei. În 24 August — după cum aflăm cu întârziere — a fost îngropată cu cinste. La îngropăciune au asistat pelângă preoții locului și mult popor și P. Cuv. Sa. păr. Dr. Irineu I. Felea, spiritualul facultății teologice din București.

Odlhnească în pace.

Nou primar și nou ajutor de primar are Aradul, din ziua de 9. I. c. Atunci adică au fost introduși în aceste funcții, în baza Legii administrative noi, pe o durată de șase ani, Domnii: General *Alexandru Vlad*, un om de energie și inimă, Dr. *Romul Bejan*, fost până aci subprefect, un funcționar de o aleasă pricepere administrativă. Instalarea s'a făcut în prezența Exc. Sale Dlui Dr. *Al. Marta*, resident regal al ținutului, fiind de față, pelângă alții și d. prefect col. Mihail Dobriceanu. Cu prilejul instalării, P. C. Sa. păr. Fl. Codreanu a spus, în numele Bisericii, frumoase cuvinte cu temeluri, pe cari le dorim realizate. După cum și noi, avem cele mai bune urări, pentru persoanele și pentru activitatea căpeteniilor municipiului nostru.

Frăția Creștină „Oastea Domnului“ din această regiune a făcut, în ziua de 8 Septembrie — cum cetim și în foile locale — o concentrare duhovnicească cu creștini veniți în mare număr și cu preoți slugitori din mai multe comune ale eparhiei — la schitul *Feredeu*, lângă Covăsiș. S'a lucrat și predicat bine și suntem bucuroși de această constatare. S'a votat și o „moșlune“, prin care se cere mai mult interes — zicem și noi pe bună dreptate — din partea unor preoți, cu privire la lucrările în cadrul frăției „Oastea Domnului“. Moșlunea mai spune, că „Oastea“, cum era și firesc, va avea legături numai cu Aradul și Sibiu bisericesc. Relevăm aceste împrejurări și în organul eparhial, pentru știre în deobște, precum și aceea, că la această întrunire de „ostași“ au participat și sectari. Unul dintre sectari, un „frate(?) nazarean“ (!) chiar a vorbit, pe placul tuturor. Aducă-i Dumnezeu pe toți sectarii la matcă; dar până ei să facă formele de revenire, nu pot fi considerați ca „frați“, decât spre micșorarea prestigiului frumos al „Oastei“. Ceea ce n'am dori să se mai întâmple. Incolo, toate bune!

Redacțional

Ni-se trimiț mereu informații, despre daruri făcute sfintelor biserici și tot atunci ni se exprimă dorința să publicăm „mulțumiri publice“ în cauză. Noi obișnuim a trece asemenea comunicări la rubrica „informațiilor“, fiindcă socotem și socotim, că e de ajuns asemenea înregistrare, încă și din acel motiv, că publicațiile de „mulțumită publică“ vin în categoria publicațiilor taxate. Deci cine mai are asemenea cazuri, acomodeze-se, trimițând și taxa de publicație, dacă nu se mulțumește cu simpla înregistrare la „Informațiuni“

Comunicat

Nr. 7527/1938

Avându se în vedere dispozițiile clare și categorice ale Statului pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române și ale Regulamentului pentru administrarea afacerilor epitropești, dispunem următoarele:

a. Numai epitropii pot încasa și face plăți pentru parohii; deasemenea și sumele, cari se depun, sau ridică dela bănci, numai epitropii le pot depune, respective le pot ridica și anume:

b. dacă sumele, cari se ridică, sunt sub 5 000 lei, cu autorizație dată de conducătorul oficiului parohial, iar

c. dacă suma trece peste 5.000 lei, cu autorizație dată de consiliul parohial.

Rolul conducătorului de oficiu parohial este acela de controlor al al epitropului și nici de cum de încasator.

Arad, la 12 Septembrie 1938.

† *Andrei*
Episcop.

Prof. S. Tr. Seculin
consilier ref. eparhial.

Concurs.

Se deschide concurs pentru postul I-II cantor bisericesc ori, român în *Arad-Gaiu*.

Venitele sunt: 4—4 jug, pământ și stolele ce obțin.

Cererea cu diploma de cantor se înaintează Oficiului Parohial până la 25 Septembrie a. c.

3—3

Consiliul Parohial

—□—

În conformitate cu ordinul Ven. Cons. Eparhial Nr. 526/1938, se publică concurs *cu termin de 30 zile*, pentru îndeplinirea parohiei Baia protopopiatul Radna care devine vacantă pe ziua de 1 Octombrie a. c. prin trecerea titularului în pensie. Parohia se îndeplinește prin alegere.

I. Venitele :

1. Sesiunea parohială în extensivitatea ei de azi, de circa 33 jug., fânaț și pășune.
2. Folosința alor 2 intravilane, circa 3 jug.
3. Stolele legale.
4. Folosința alor 16 drepturi de pășune și din pădurea urbană.
5. Intregirea dotației dela stat, pe care parohia nu o garantează.
6. Birul vizitat, care se ia în concurs din oficiu.
7. Casă parohială nu este. De locuință se va îngriji nou alesul.

II. Indatoriri:

Nou alesul își va îndeplini cu punctualitate indatoririle împreună cu serviciul pastoral, în și afară de biserică. Va predica regulat în Dumineci și sărbători. Va catehiza elevii dela școala primară, fără

altă remunerație. Va plăti toate impozitele după beneficiul său preoțesc.

Recurenții vor cere încuviințarea Prea Sf. Sale Părintelui Episcop, pentru a putea recurge. Cererile adresate Consiliului parohial din Bala, se vor înainta Ven. Consiliu Eparhial, însoțite de documentele necesare.

Recurenții cu încuviințarea protopopului și cu respectarea dispozițiilor cuprinse în § 35 din Regulamentul pentru întregirea parohiilor se vor prezenta în sfânta biserică din Bala, pentru a servi, a cuvânta, a cânta și a face cunoștința credincioșilor.

Parohia este de cl. II-a deci dela recurenți se cere calificarea de clasa II-a rurală.

3—3

Consiliul parohial.

În înțelegere cu *Tralan Ciblan*, adm. protopopesesc.

Conform Ordinului Ven. Consiliu Eparhial Nr. /1938, să publică Concurs cu termen de 30 zile, pentru îndeplinirea postului de paroh la vacanta parohie din Dobrești, protopopiatul Balinț.

Venitele din aceasta parohie sunt:

1. Sesiia parohială din 31 jug. arător și fânaș.
2. Intravilanul parohial de jumătate jug.
3. Stolele legale.
4. Birul legal, care se ia în concurs din oficiu.
5. Întregirea dotației dela Stat.
6. Locuință cu 2 camere și bucătărie.

Alesul va suporta toate impozitele după beneficiul său preoțesc și va catehiza la școala primară din loc fără altă remunerațiune.

Parohia este de *clasa a II-a*.

Cererile de concurs însoțite de certificatele justificative, adresate Consiliului parohial ort. din Dobrești, se vor înainta Ven. Consiliu Eparhial ort. rom. din Arad. Recurenții vor cere aprobarea prealabilă a Prea Sfinției Sale Episcopului Eparhial Andrei, pentru a putea concura și învolrea P. C. Protopop tractual, pentru a se putea prezenta în sf. biserică din Dobrești, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Consiliul Parohial ort. rom. din Dobrești.

În conțelegere cu *Ioan Trifu*, protopresbiter.

3—3

Conform rezoluțiunii Ven. Cons. Eparhial ort. român din Arad Nr. 790/1938, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala”, pentru îndeplinirea parohiei I. din Târnova, devenită vacantă prin pensionarea preotului Teodor Dreclin.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Uzofructul unei sesiuni parohiale constatătoare din 32 jug. cad. pământ arabil, cu dreptul convenit de pădure și pășune și cănepiștele aparținătoare sesiunii.
2. Birul și stolele legale dela 240 numere de casă.
3. Preotul ales se va îngriji de locuință. Este creat un fond pentru zidire de casă parohială.

4. Întregirea dotației dela stat, pe care parohia nu o garantează.

Parohia e de cl. I. Dela recurenți se cere calificarea prescrisă pentru clasa I.

Alesul va avea să catehizeze la școala primară de stat din loc, în clasele la cari va fi repartizat de superioritatea bisericăscă, fără altă remunerație și să achite regulat toate impozitele după întreg beneficiul său.

Cererile de concurs însoțite de certificatele justificative, adresate cons. paroh. ort. român din Târnova jud. Arad se vor înainta Veneratului Consiliu Eparhial ort. român din Arad, iar recurenții vor cere aprobarea prealabilă a Prea Sf. Sale Episcopului Eparhial Andrei pentru a putea concura și învolrea P. C. Sale protopop tractual pentru a se putea prezenta în sf. biserică din Târnova spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Dat în ședința consiliului paroh. ort. român din 4 Septembrie 1938.

Preot *Iustin Mureșan* ss.
președinte

Gheorghe Deta ss.
notar

În înțelegere cu mine:

Aurel Adamovici ss. protopop

(1—3)

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter la tractul Aradului și de paroh la parohia centrală din Arad, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare a concursului în organul „Biserica și Școala”, cu dotațiunea:

I. Dela parohia centrală Arad:

1. sesiunea parohială aparținătoare parohiei protopopești;

2. birul parohial și stolele legale;

3. salariul dela Stat, conform legilor în vigoare;

II. Dela protopopiat:

a) retribuțiunea dela Consiliul Eparhial;

b) birul protopopesesc dela fiecare preot (paroh, adm. par., capelan);

c) diurnele legale pentru vizitarea canonică;

d) speșele Cancelariei protopopești, stabilite prin bugetul Cancelariei;

e) dotația dela Stat, conform bugetului general al Statului;

f) reluf de cortel, până când va primi locuință în casa protopopească.

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială, le va suporta protopopul.

Aspirații la acest post se avizează, că în termenul indicat în acest concurs, să înainteze Consiliului Eparhial din Arad recursele lor instruite cu documentele de calificatiune, prescrise în § 53 din Statutul Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească calificatiunea cerută dela reflectanții la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de bacalaureat (maturitate) și să dovedească cu certificat, că au împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc, cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc și cultural.

Arad, din ședința plenară a Consiliului eparhial ort. rom. din Arad, ținută la 10 Septembrie 1938.

Consiliul Eparhial ort. rom. Arad.

1—3